

Suomalaiset ruislajikkeet kestävät lumihometta

Mervi Lindroos, Auli Kedonperä ja Antti Laine, MTT

Rukiilla merkittävin kasvitauti on lumihome. Varsinkin runsaslumisilla seuduilla lumihome voi heikentää huomattavasti arkojen lajikkeiden satoa. Ratkaisevaa on se, kauanko lumipeitettä on ja sataako se routaantumattomaan maahan.

Etelä-Suomen vähälumisella rannikkoseudulla lumihometta ankarampia talvituhoja rukiille aiheuttavat rouste, jääpolte tai pakkaset. Lumihomeenkestävimpiä ruislajikkeita virallisissa lajikekokeissa ovat olleet pitkään viljellyt suomalaiset ruislajikkeet, kuten Anna ja Kartano. Niiden lisäksi pahoilta talvituhoilta ovat välttyneet ankarassa lumihometautipaineessa uudehkot suomalaiset ruislajikkeet, Akusti ja Riihi, virolainen Elvi ja saksalainen hybridilajike Picasso. Keskieurooppalaiset populaatiolajikkeet ovat olleet kokeissa lumihomelle arimpia ja talvenkestävyydeltään heikoimpia.

Rukiilla härmä ja rengaslaikku riesana

Rehevissä ruiskasvustoissa on esiintynyt runsaasti rukiinhärmää ja rengaslaikkua. Viime vuosina molempia tauteja on esiintynyt eniten Riihi-, Elvi- ja Picasso-lajikkeissa. Sadon pienenemistä nämä taudit eivät juuri aiheuta. Siten lajikkeiden alttiudella härmää ja rengaslaikkua vastaan ei ole suurta käytännön merkitystä.

Ruskearuostetta ruiskasvustoissa esiintyy tyypillisesti vasta myöhään kasvukaudella, kukinnan jälkeen. Niinpä taudin kemiallinen torjunta ei ole kannattavaa.

Syysrukiin tautientorjuntakokeet ovat sijainneet Pälkäneellä MTT:n Hämeen tutkimusasemalla ja Ylistarossa Etelä-Pohjanmaan tutkimusasemalla. Etelä-Pohjanmaan isoilla peltoaukeilla lumipeitteinen ajanjakso on lyhyehkö, ja siten seutu edustaa ns. vähälumista viljelyalutta. Hämeen metsäiset peltolohkot luovat sekä lumihomelle että kasvukauden lehtilaikkutaudeille hyvät esiintymismahdollisuudet.

Talvi koettelee ruista

Ruislajikkeiden talvituhot olivat Etelä-Pohjanmaalla vuonna 2001 suhteellisen vähäisiä, vaikka lumihometartunta oli ankara. Voimakkaassa tautipaineessa suhteellisen kestävätkin lajikkeet saivat huomattavan tartunnan ja

kemiallisesta lumihomeen torjunnasta saatava sadonlisä oli merkittävä. Kasvukaudella Etelä-Pohjanmaalla ei torjuttu tauteja ruiskutuksin, joten kokeesta saadut sadonlisäykset johtuivat vain syksyn lumihomeen torjuntakäsittelyistä.

Myös Hämeessä oli hyvin voimakas lumihomepaine. Arimmat lajikkeet saivat huomattavan tartunnan, mikä lisäsi myös niiden talvituhoa. Kemiallinen talvituhosienien torjunta lisää satoa keskimäärin sitä enemmän mitä alttiimpi lajike on lumihomeelle. Talvenkestävyydeltään hyvin heikot lajikkeet eivät hyötäneet voimakkaassa tautipaineessa edes kemiallisesta talvituhosienien torjunnasta, vaan talvituhot olivat suuria ja sadonlisäykset pieniä. Kasvukaudella Hämeen sääolosuhteet ja koelohkojen pienilmasto suosivat sekä härmää että lehtilaikkutauteja. Niiden kemiallinen torjunta tehoi hyvin taudeille arimmilla lajikkeilla. Käytännössä kesän tautitorjunta vaikuttaa vähän sadon määrään. Se lisääntyy härmän ja rengaslaikun aroilla lajikkeilla ennemmin talvituhojen vähenemisen vuoksi.

Syysrukiin viljelysuositukset

Syysrukiin viljelyyn voidaan näiden kokeiden perusteella antaa alustavia suosituksia. Rukiin talvehtimisen suhteen viljelyvarmoilla alueilla, lähinnä Etelä-Suomen rannikkoseuduilla, voidaan viljellä lumihomeelle alttiimpia ja talvenkestävyydeltään heikompia lajikkeita kuin lumisemmilla seuduilla. Vähälumisilla rannikkoseuduilla syksyllä tehtävä talvituhosienien torjunta ei lisää satoa niin paljon, että se kannattaisi. Näin silloin, jos viljellään lumihomeen- ja talvenkestävyydeltään hyviä ruislajikkeita. Kylvösiemenen peittauksesta ei kannata tinkiä milloinkaan. Sisä-Suomessa ruislajikkeiden talvehtiminen tulee varmistaa lumihomeen kemiallisella torjunnalla, riippumatta lajikkeen lumihomeenkestävyydestä. Yleisesti tautientorjuntaa ei pidä unohtaa kestäväilläkään lajikkeilla silloin, kun kasvu- ja sääolosuhteet suosivat kasvitautien esiintymistä.

Lisätietoja: mervi.lindroos@mtt.fi
puh. (03) 4188 2555

Mervi Lindroos

Ruiskasvusto heilimöi juhannuksen aikaan.

Satotulokset ja kasvitautien määrät syysrukiilla MTT:n Hämeen tutkimusasemalla Pälkäneellä ja Etelä-Pohjanmaan tutkimusasemalla Ylistarossa vuonna 2001.

Pälkäne								
Lajike	Sato		Sadon- lisä kg/ha	Talvituho		Lumihome		
	kg/ha			%		%		
	Käsittelemätön	Käsitelty		Käsittelemätön	Käsitelty	Käsittelemätön	Käsitelty	
Amilo	2518	3667	1149	89	76	85,0	83,0	
Kaskelott	3138	7509	4371	86	44	86,3	55,0	
Picasso	5334	8901	3567	74	37	85,0	58,0	
Riihi	4443	5832	1389	27	8	57,5	29,0	
Walet	2136	5033	2897	95	65	92,5	78,0	
Ylistaro								
Lajike	Sato		Sadon- lisä kg/ha	Talvituho		Lumihome		
	kg/ha			%		%		
	Käsittelemätön	Käsitelty		Käsittelemätön	Käsitelty	Käsittelemätön	Käsitelty	
Elvi	5212	5789	577	10	0	36,0		
Picasso	4757	7405	2648	15	0	63,8		
Riihi	4635	4887	252	1	0	15,0		